

[Formanden.]

Medlem af folketinget Ib Thyregod har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil regeringen overveje ændringer i den bestående ordning for ansættelse af tjenestemænd med henblik på sikring af, at udnævnelserne, navnlig til de højere tjenestemandstillinger, sker ud fra et skøn over ansøgernes saglige kvalifikationer, f. eks. ved indførelse af en pligt til at indhente en sagkyndig vurdering af disse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 23. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om købstadkommunernes styrelse

og
forslag til lov om ændringer i lov om landkommunernes styrelse.

2) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren af Henry Christensen m. fl.*3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i toldloven.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om hjemmeværnet.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i færdselsloven [midlertidige hastighedsbegrænsninger].

Mødet hævet kl. 14²⁵.

63. møde.

Fredag den 23. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårds dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om teknologiske institutter og konsulentvirksomhed og
forslag til lov om ændring i lov om nautiske eksaminere m. m.*

Det er meddelt mig, at *Kirkegaard* ønsker at udtræde som medlem af præsidiet.

Som ny tredje næstformand har vedkommende gruppe udpeget *Aage Fogh*.

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade det nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den pågældende er herefter valgt.

Det er meddelt mig, at *Helge Larsen* ønsker at udtræde af udvalget for forretningsordenen. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Helge Larsen* har vedkommende gruppe udpeget *Kirkegaard*, so: herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Baunsgaard): Jeg har hermed den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om teknologiske institutter og konsulentvirksomhed*.

Til lovforslaget vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger såvel om de i forslagets kapitel I og II indeholdte bestemmelser om henholdsvis de teknologiske institutter og om konsulentvirksomhed som om den samhörighed mellem disse to områder, der gør det naturligt, at bestemmelserne herom indeholdes i samme lov.

For de teknologiske institutters vedkommende er lovforslaget en følge af den for nylig gennemførte omlægning af ministeriernes ressortforhold, ved hvilken lejlighed den tekniske undervisning under handelsministeriet blev overført til undervisningsministeriet for at opnå den samordning af

[Handelsministeren.]

erhvervsuddannelserne, som man fra mange sider lægger vægt på. Også de teknologiske institutters tilhørsforhold blev i denne forbindelse overvejet, dels fordi institutternes forhold hidtil har været behandlet i den samme lov som de tekniske skoler og teknika, dels fordi en del af den tekniske undervisning, som overføres til undervisningsministeriet, foregår på institutterne. Resultatet af overvejelserne blev, at de teknologiske institutter på grund af institutternes opgaver og hele arbejdsområde fortsat skulle høre under handelsministeriet.

For institutterne er det en vigtig opgave at formidle de nyeste resultater på de teknologiske områder, således at disse hurtigst muligt gøres brugbare i det praktiske arbejde, hvilket navnlig er af betydning for sådanne mindre og mellemstore virksomheder, der ikke selv kan etablere laboratorier for teknologisk virksomhed. Ved en omfattende kursusvirksomhed for svende, mestre og arbejdsledere og ved rådgivning, forsøg og litteraturtjeneste udfolder de teknologiske institutter en høj værdsat servicevirksomhed over for håndværk og industri. Der består en nøje samhörighed mellem disse aktiviteter, der gensidig betinger hinanden.

I tilslutning til institutternes kursusvirksomhed er der af praktiske grunde til institutterne henlagt en del af den egentlige tekniske undervisning, som nu hører under undervisningsministeriet, såsom undervisningen af laboratoriemedhjælpere og laboratorietechnikere, kemoteknikere, værkførere m. fl. samt forskellig undervisning af svende og mestre. Tilsynet med disse undervisninger foretages af undervisningsministeriet, hvilket nødvendiggør et vist samarbejde mellem dette ministerium og handelsministeriet; der er derfor mellem handelsministeriet og undervisningsministeriet truffet nærmere aftale om den administrative forretningsgang med henblik på en hurtig og effektiv afvikling af sådanne sager, som vedrører begge ministerier.

Som nævnt har de hidtidige bestemmelser om de teknologiske institutter været optaget i den gældende lov om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter af 7. juni 1958, men efter den gennemførte administrative omlægning vil det være rigtigt,

at institutterne henføres under en særlig lov, på samme måde som en særlig lov om teknika er under forberedelse.

Om de i lovforslaget indeholdte bestemmelser om teknologiske institutter kan det siges, at der i det store og hele er tale om en videreførelse af den hidtidige ordning. Således er betingelserne for, at institutterne kan opnå statstilskud, praktisk talt uændrede. Det er i øvrigt fundet rimeligt at benytte lejligheden til at indføre en beskyttelse af betegnelsen teknologisk institut i lighed med, hvad der gælder for teknikumbetegnelsen.

Til de teknologiske institutter ydes driftstilskud med 60 pct. af de udgifter, der er tilskudsberettigede, og da institutternes økonomi herved må anses for tilstrækkelig sikret, er det ikke tanken at foretage principielle ændringer på dette punkt. Fra institutternes side er man da også tilfreds med den nuværende ordning, hvorefter en væsentlig del af driftsmidlerne fremskaffes af institutterne selv, nemlig i form af indtægter ved konsultations- og kursusvirksomheden m. v. samt ved bidrag fra erhvervene. Angående retningslinjerne for statens tilskud til investeringer vil jeg gerne tage forbehold om, at dette spørgsmål tages op til overvejelse i sammenhæng med de bestemmelser om byggelån m. v. til teknika, som måtte blive resultatet af en nyordning af teknikas forhold.

Det er tanken, at det tilsynsråd for de teknologiske institutter, der har virket i henhold til loven af 1958, skal opretholdes med samme repræsentation fra de interesserede erhverv som hidtil, men at rådet udvides med en repræsentant for undervisningsministeriet og under hensyn til institutternes undervisning af ikke-faglærte med en repræsentant for arbejdsministeriet. Det samarbejde, som nødvendigvis må komme i stand mellem de pågældende ministerier, vil således delvis kunne foregå gennem dette råd, hvis opgave det er at føre tilsyn med institutterne og at afgive indstillinger til handelsministeriet om spørgsmål, der vedrører de teknologiske institutter.

Jeg skal herefter knytte nogle bemærkninger til lovforslagets kap. II, der omfatter statstilskud til delvis dækning af udgifter til effektivitetsfremmende konsulentvirksomhed inden for industri, håndværk, anlægs-

[Handelsministeren.]

virksomhed, transport, handel og omsætning i øvrigt.

Som led i Marshallplanens tekniske bistand blev der i 1949 nedsat et produktivitetsudvalg for industri og håndværk og i 1953 et produktivitetsudvalg for handel. Disse udvalg, hvori erhvervenes og arbejdsmarkedets organisationer var repræsenteret, har ved hjælp af Marshallmidler — de såkaldte produktivitetsfunds — medvirket til at udbygge og koordinere det produktivitetsfremmende arbejde, der udføres inden for de pågældende organisationer. Som et meget betydningsfuldt led i dette arbejde har produktivitetsudvalgene bistået ved uddannelsen af konsulenter inden for industriens, håndværkets, handelens og arbejdsmarkedets organisationer og i en række tilfælde ydet tilskud til deres aflønning, medens organisationerne selv har dækket de øvrige udgifter, eventuelt ved honorarer for konkret bistand.

Ud over produktivitetsfondene er der siden 1960 ved loven om Danmarks erhvervsfond skabt mulighed for bl. a. at yde støtte til produktivitetsfremmende foranstaltninger. Erhvervsfondens midler anvendes imidlertid først og fremmest til eksportfremmende foranstaltninger, og der er kun afsat ret begrænsede midler til produktivitetsfremmende foranstaltninger. Når det har været muligt at yde tilskud til konsulentvirksomheden i det hidtidige omfang, skyldes det udelukkende, at der ud over erhvervsfondsmidler endnu har været restbeløb til rådighed fra de gamle produktivitetsfondsmidler. Disse er imidlertid nu ved at være opbrugt, og det vil ikke være muligt alene af de begrænsede beløb, der af erhvervsfondens renteafkastning afsættes til produktivitetsfremmende foranstaltninger, at imødekomme ønskerne om en fortsættelse og udbygning af konsulenttjenesten. Det ville i øvrigt forekomme mig betænkeligt, om man med henblik på konsulenttjenesten i større udstrækning angreb fondens grundkapital, der tjener til dækning for eksportkreditrådets garanti- og kautionsansvar i henhold til eksportkreditordningen, så meget mere som det høje ting som bekendt for nylig har gennemført en lov om forhøjelse af grænsen for dette ansvar.

Det anerkendes fra alle sider, at konsulenttjenesten er et overordentlig vigtigt middel til at skabe forståelse for produktivitetsfremmende foranstaltninger både inden for virksomhedernes ledelse og hos de ansatte til gavn for dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Fra organisationernes side fremhæves imidlertid, at konsulenttjenesten ikke uden støtte fra produktivetsmidlerne ville have fået det omfang, den nu har, idet mange organisationer og institutioner ikke har finansiel mulighed for selv at opretholde en sådan tjeneste. Samtidig lægges der imidlertid, ikke mindst nu hvor dansk erhvervsliv i forbindelse med Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet står over for betydelige omstillingsproblemer, stor vægt på, at konsulenttjenesten kan videreføres og udbygges i betydeligt omfang, hvilket næppe vil være muligt, medmindre der skabes faste rammer for adgangen til at opnå statstilskud.

På denne baggrund har regeringen efter drøftelser med erhvervsorganisationerne fundet det naturligt at fremsætte lovforslag om statstilskud til byerhvervenes konsulenttjeneste. Man har fundet det formålstjenligt, at reglerne herom medtages i nærværende lovforslag i betragtning af den samhörighed, der er og vil komme mellem de teknologiske institutters konsulentvirksomhed og brancheorganisationernes konsulenttjeneste. I denne forbindelse vil jeg fremhæve, at man, som også anført i bemærkningerne til lovforslagets § 6, ved etablering af konsulenttjenester vil have opmærksomheden henvendt på at undgå dobbeltarbejde.

Den konsulentvirksomhed, som hidtil af erhvervsorganisationerne og arbejdsmarkedets organisationer er etableret som led i det produktivitetsfremmende arbejde, har omfattet dels generelle effektivitetsfremmende foranstaltninger vedrørende f. eks. virksomhedsledelse, arbejdsbesparende metoder, organisationsplanlægning, regnskabsførelse og kalkulation, produktivitetsfremmende lønsystemer samt samarbejdsproblemer, dels konkrete rationaliseringsproblemer af teknisk karakter, og det er tanken at fortsætte ad disse baner. De begrænsede midler har imidlertid medført, at man hidtil stort set kun har kunnet yde støtte til etablering af konsulenttjenester med til-

[Handelsministeren.]

knytning til hovedorganisationerne, men det skulle forhåbentlig fremover blive muligt også i større udstrækning at få etableret konsulenttjenester inden for enkelte brancher og fag. En sådan fælles konsulenttjeneste inden for en enkelt branche vil formentlig i mange tilfælde samtidig skabe bedre grobund for samarbejde mellem virksomhederne med hensyn til produktion og salg, herunder eksport, hvilket ikke mindst vil kunne være af betydning for de mindre virksomheder. Det er i det hele taget mit håb, at ikke mindst de erhverv, der i den nuværende situation måske er truet, vil benytte sig af denne håndsrækning til gavn både for sig selv og de dér ansatte.

Det er i øvrigt tanken, at det i lovforslagets § 7 omhandlede udvalg, hvori også repræsentanter for arbejdsmarkedets og erhvervenes organisationer får sæde, skal bistå ved vurderingen af, hvorvidt der er grundlag for at yde statstilskud til en planlagt eller eksisterende konsulenttjeneste.

Den bistand, der siden 1953 er ydet fra produktivitetsfondene og erhvervsfonden til konsulentarbejdet, har i alt andraget ca. 9 mill. kr. Dette beløb omfatter imidlertid både bidrag til uddannelse af konsulenter og til driftsudgifter ved konsulenttjeneste. For tiden er det samlede antal konsulenter, til hvis virksomhed der ydes tilskud af produktivitsmidlerne, 67. I visse tilfælde — hvor der er tale om en nyoprettet konsulenttjeneste — er der på det nærmeste tale om fuld finansiering, men som hovedregel har tilskuddets størrelse kun andraget to tredjedele af årslønningen, maksimalt 16 000 kr. pr. år. Omregnet på årsbasis ydes der for tiden tilskud til konsulenttjenester svarende til godt 1 mill. kr. Det er selvsagt overordentlig svært at vurdere udgifterne ved den foreslåede lovgivning, idet meget vil afhænge af, i hvor stor udstrækning organisationerne kan skaffe de rette folk til arbejdet og dermed gennemføre den ønskede udbygning. Såfremt tilskudsreglerne kommer til at omfatte ca. halvdelen af udgifterne til konsulenternes aflønning og rejseudgifter samt et mindre beløb som tilskud til de med konsulentvirksomheden forbundne administrationsomkostninger, er det mit bedste skøn, at udgifterne inden for det første års tid efter lovens ikrafttræden

vil andrage ca. 4 mill. kr. under forudsætning af, at antallet af tilskudsberettigede konsulenter vil udgøre ca. 200. Man må dog forvente, at udgifterne, efterhånden som konsulenttjenesten udbygges, vil stige. Til sammenligning kan oplyses, at udgifterne til landbrugets konsulenttjeneste i forrige finansår androg knap 10 mill. kr. og fremover vil blive væsentligt større, afhængigt af, hvor stort tilskuddet normalt vil kunne blive. Reglerne for statstilskud vil, som det fremgår af § 8 i lovforslaget, blive fastsat efter forhandling med finansministeren og godkendelse af finansudvalget.

Som før anført indtager de teknologiske institutter en central placering som serviceorganer for håndværk og industri. Institutterne har været i stadig vækst, idet de ikke mindst for de mindre virksomheder skaber muligheder for at omsætte forskningens landvindinger i praktisk arbejde. Nærværende lovforslag tilsigter imidlertid som anført ikke nogen ændring i statens forhold til de teknologiske institutter, idet der stort set kun er tale om en videreførelse af den hidtidige ordning.

Dette er derimod ikke tilfældet, for så vidt angår den del af lovforslaget, der omfatter statstilskud til byerhvervenes konsulenttjeneste. Denne har som allerede nævnt på mange områder bestået sin prøve, og staten har også tidligere bidraget til konsulenttjenesten, men der har ikke været etableret faste regler herfor. Der kan imidlertid ikke være tvivl om, at konsulenttjenestens betydning fremover vil være voksende, og der er grund til at tro, at konsulenttjenesten inden for håndværk, industri, handel m. v. efterhånden vil få samme betydning, som landbrugets konsulentvirksomhed har haft for dansk landbrug gennem årene. Alt i alt mener jeg derfor, at vægtige grunde taler for, at man nu imødekommer det udbredte ønske hos erhvervsorganisationerne om at skabe en permanent ordning for byerhvervenes konsulenttjeneste.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Endvidere har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om nautiske eksaminer m. m.*

Forslaget går ud på, at det pligtige time-